Cinc anys del gran foc de l'Alt Empordà

El 22 de juliol de 2012, un incendi va arrassar en sis dies un deu per cent de la comarca Centenars de persones evacuades, destrosses i quatre morts van ser el balanç final

Foc de l´Alt Empordà 2012

Cinc anys del gran foc de l'Alt Empordà

Fa cinc anys, el 22 de juliol de 2012, una burilla a peu de la carretera N-II, en un llit de fulles seques a l'aparcament del Pertús, ajudat per la tramuntana, va fer saltar les flames a la muntanya. Els gairebé cent quilòmetres per hora del vent van provocar un violent incendi que va arrasar 13.963 hectàrees [http://www.diaridegirona.cat/portada/2012/07/22/incendi-mortal-lalt-emporda/573345.html], des de la Jonquera fins a les portes de Figueres. Els focs van deixar un rastre de quatre morts –dos en un segon incendi a Portbou–, nombrosos ferits –cinc d'ells greus– i danys materials. La pell de qui els van viure s´eriça encara avui quan apareixen nous incendis com el de fa una setmana al Voló.

En aquella ocasió, un cop més les flames començaven a tocar el Pertús i obligaven a tallar les carreteres N-II i AP7, com fa cinc anys. Era divendres 14 de juliol al migdia i feia vent. El foc amenaçava d'entrar a Catalunya.

«La gent estava preocupada i van reviure aquells primers moments del foc del 2012, era una situació similar». Ho explica l'alcaldessa de la Jonquera, Sònia Martínez. Durant unes hores es va témer que les flames avancessin. Però el territori i les administracions, tal com va dir el director dels serveis territorials d'Interior a Girona, Albert Batlle, van aprendre «la lliçó» i es creu que les coses, avui dia, serien diferents.

En el cas de la Jonquera, per exemple, recentment s'ha actuat per encerclar el termeamb tallafocs, fet que podria servir evitar que accedissin a zona urbana. Allà fa cinc anys es va cremar el primer habitatge que avui està recuperat. Els seus propietaris van rebre el suport dels veïns que van portar a terme iniciatives que van permetre recaptar més de 8.000 euros. Va ser només una de les moltes iniciatives solidàries nascudes després de la tragèdia.

Malgrat les mesures que es prenen, l'administració és conscient de les dificultats d'aturar un incendi amb el sòl

sec i el vent de tramuntana impedint volar els mitjans aeris. I aquestes són les condicions que hi havia aquell diumenge al migdia.

Probablement un conductor va llançar des de la finestra una burilla sense apagar. Va caure sota la tanca entre l'N-II i l'aparcament sobre una petita muntanya de fulles. Aquestes es van encendre i, empeses pel vent, van saltar de l'aparcament a peu del nucli comercial a la muntanya, i d'allà direcció sud cap a Figueres. A mig camí les flames van saltar les carreteres N-II i autopista, que no van servir de tallafocs, i van continuar cap a Cantallops.

Agullana, Capmany i la Jonquera van ser els primers municipis afectats, però la xifra arribaria fins a disset fins que s'aconseguís aturar. El conjunt d´hectàrees cremades suposa el 10% de la comarca de l'Alt Empordà.

L'espectacle «era esfereïdor», recorden els veïns que el van viure. Alguns no tenen ganes ni de parlar-ne. És el cas del propietari d´un càmping a Capmany, que assegura que va suposar un abans i un després. La finca va quedar arrasada i des de fa uns anys ja no obre a l'estiu.

El cel era rogenc gairebé arreu de l'Alt Empordà amb immenses columnes de fum. Les imatges de l'incendi reflectit en l'aire es van captar d'arreu de l'Empordà. El conseller d'Interior del moment, Felip Puig, admetia un dia després d'haver començat que estava «absolutament descontrolat».

Les flames van avançar a sis quilòmetres per horaamb alçades de fins a cinc metres. El diumenge, poc després d'haver començat, la frontera i les carreteres es van tallar al trànsit, i van deixar atrapats milers de conductors. Estaven bloquejades l'AP-7, la N-II, la Gi-500 i la Gi-501 a Agullana, i Gi-610 a Vilajuïga en els dos sentits. Uns quilòmetres més enllà, l'N-260 que enllaça la Garrotxa i l´Alt Empordà també tenia la circulació restringida.

Els cotxes que volien entrar al país o sortir-ne se'ls va desviar cap a aquesta darrera carretera per Portbou, on es van registrar cues de fins a vint quilòmetres. Aquí, el segon incendi va causar un nou tall i va forçar centenars de persones a recórrer 2,5 quilòmetres muntanya avall per fugir de les flames cap al mar, on una família es va llançar, i en van morir dos dels seus membres.

L'alcaldessa de la Jonquera creu que avui l'activitat de les xarxes socials, des d'on es pot informar al minut, jugaria un paper clau per evitar certes situacions.

Amb aquest panorama desolador, els Bombers, ADF i la resta d'efectius van deixar la pell per aturar el desastre. En l'incendi més greu a les comarques gironines des de 1986 –quan un foc va arrasar 20.000 hectàrees a l'Albera– se'ls va veure exhausts lluitant contra les flames durant dies.

Fins a 320 unitats estaven desplegades des de les primeres hores pel territori i van anar incrementant-se fins al mig miler. També es van enlairar alguns mitjans aeris que el primer dia el vent va obligar a retirar. Fins i tot es va demanar ajuda a la resta de l'Estat i a França (450 bombers).

També es van mobilitzar la Unitat Militar d´Emergències (UME) amb 200 efectius i divers material mòbil (sis autobombes i dues nodrisses), que es van desplaçar des de la base de Saragossa la nit del primer dia. Des dels centres de comandament intentaven buscar la manera d´aturar l´avançament.

Hi havia dos fronts oberts a banda i banda de les carreteres que enllacen la frontera amb Figueres. El primer que es va aconseguir apagar va ser l'àrea dreta, on hi ha poblacions com Capmany. A la banda esquerra, els esforços van ser superiors. Es va témer que les flames avancessin cap a la Garrotxa, cosa que hagués pogut suposar un desastre encara més gran.

L'incendi va obligar a evacuar centenars de persones i confinar la comarcaon viuen unes 140.000 persones i milers de turistes a l'estiu. Es va demanar a la gent que es quedés a casa. Els serveis d'emergència van fer marxar centenars de persones d´habitatges i allotjaments.

Salvar la vida de les persones que es trobaven en aquesta àrea va fer patir molts moments d'angoixa als que es trobaven lluitant contra el foc. Tenien nens que estaven de colònies, gent allotjada en càmpings i persones residents en cases aïllades. A alguns, per les dificultats del terreny, se'ls va evacuar en helicòpter. Els desplaçats es van allotjar en pavellons i altres espais. La mobilització d'ajuda dels veïns va ser essencial durant dies.

Malgrat els esforços, hi van haver quatre víctimes mortals i sis persones van resultar ferides de gravetat. Moltes d'altres van haver de ser ateses als CAP.

Dues víctimes mortals van ser a Portbou –un pare i una filla–, on dos membres de la mateixa família també van patir ferides de gravetat. Un home de 75 anys d'origen francès va perdre la vida d'un atac de cor a Llers en veure's encerclat; i un ciutadà francès de 64 anys va patir cremades al 80% del cos en intentar apagar les flames i va morir poc després. Hi va haver dues persones més amb ferides greus per cremades.

Les víctimes mortals i ferits van ser el balanç més greu d'un incendi que també va deixar incomptables danys materials: un ramat sencer, instal·lacions agrícoles, un càmping i cases, entre d'altres.

El divendres 26, el foc es donava totalment per extingit, deixant un rastre de desolació en setanta quilòmetres del territori. Es va intentar trobar el responsable a través de l'ADN de les burilles però era «buscar una agulla en paller», va dir Interior.

La negror es va estendre entre la vegetació de pins, alzines suredes i matollars. Part de la vegetació tardarà encara uns quinze anys o vint anys a recuperar-se. I les cicatrius d'aquelles flames són visibles al terreny i a la memòria dels seus habitants.

Font del document:
http://www.diaridegirona.cat/alt-emporda/2017/07/23/cinc-anys-del-gran-foc/858203.html?utm_source=rss